

Výkladové stanovisko č. 1/2019

Určenie predpokladanej hodnoty zákazky pri zabezpečovaní stravovacích služieb pre zamestnancov formou stravovacích poukážok

Verejný obstarávateľ je povinný pri určovaní predpokladanej hodnoty zákazky v prípade zabezpečovania stravovania svojich zamestnancov formou stravovacích poukážok do predpokladanej hodnoty zákazky započítať všetky náklady, ktoré mu v súvislosti so zabezpečením stravovania zamestnancov uvedenou formou vzniknú.

Do predpokladanej hodnoty zákazky je verejný obstarávateľ povinný započítať hodnotu poskytnutých stravovacích poukážok, ako aj províziu za emitovanie týchto stravovacích poukážok.

Do predpokladanej hodnoty zákazky nie je potrebné započítať zúčtovací poplatok medzi emitentom stravných lístkov a poskytovateľom služieb stravovania, nakoľko tento je už súčasťou nominálnej hodnoty stravného lístku.

Odôvodnenie

Verejní obstarávatelia, obstarávatelia, prípadne aj osoby podľa § 8 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) vystupujúci v pozícii zamestnávateľa sú povinní plniť povinnosti podľa § 152 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“), v zmysle ktorého *zamestnávateľ je povinný zabezpečovať zamestnancom vo všetkých zmenách stravovanie zodpovedajúce zásadám správnej výživy priamo na pracoviskách alebo v ich blízkosti.*

V zmysle ust. § 152 ods. 2 Zákonníka práce *zamestnávateľ zabezpečuje stravovanie podľa odseku 1 najmä poskytovaním jedného teplého hlavného jedla vrátane vhodného nápoja zamestnancovi v priebehu pracovnej zmeny vo vlastnom stravovacom zariadení, v stravovacom zariadení iného zamestnávateľa alebo zabezpečí stravovanie pre svojich zamestnancov prostredníctvom právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá má oprávnenie sprostredkovať stravovacie služby, ak ich sprostredkuje u právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá má oprávnenie poskytovať stravovacie služby.*

V zmysle ust. § 152 ods. 3 Zákonníka práce *zamestnávateľ prispieva na stravovanie podľa odseku 2 v sume najmenej 55 % ceny jedla, najviac však na každé jedlo do sumy 55 % stravného poskytovaného pri pracovnej ceste v trvaní 5 až 12 hodín podľa osobitného predpisu. Príspevok podľa prvej vety sa zaokrúhľuje na najbližší eurocent nahor. Okrem toho zamestnávateľ poskytuje príspevok podľa osobitného predpisu.*

Verejní obstarávatelia, obstarávatelia, prípadne aj osoby podľa § 8 (ďalej a predtým len „verejný obstarávateľ“) sú z titulu svojho postavenia povinní pri uvedenom zohľadňovať pravidlá verejného obstarávania. Pokiaľ sa rozhodnú svoju povinnosť plniť prostredníctvom

stravovacích poukážok, s ohľadom na cit. ustanovenia Zákonníka práce tak vo verejnom obstarávaní pôjde o výber sprostredkovateľa stravovacích služieb. V tejto súvislosti je potrebné upozorniť, že takáto zákazka nie je zákazkou na tzv. sociálne a iné osobitné služby, čo s účinnosťou od 1. januára 2019 explicitne vyjadruje príloha č. 1 zákona o verejnom obstarávaní.

V nadväznosti na to je pri určovaní predpokladanej hodnoty zákazky vhodné upozorniť na nasledovné:

Poskytnuté stravovacie poukážky nemajú charakter všeobecného platobného prostriedku a sú určené výlučne na úhradu stravy vo vymedzených stravovacích zariadeniach alebo na úhradu v prevádzkach a obchodoch za polotovary a suroviny slúžiace na individuálnu prípravu teplého jedla (predajne potravín).

Pri zabezpečovaní stravovania zamestnancov prostredníctvom právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá má oprávnenie sprostredkovať stravovacie služby, sa cenou jedla rozumie hodnota stravovacej poukážky. Hodnota stravovacej poukážky musí podľa Zákonníka práce predstavovať najmenej 75 % stravného poskytovaného pri pracovnej ceste v trvaní 5 až 12 hodín podľa osobitného predpisu.

Podľa § 1 písm. a) Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 148/2018 Z. z. zo 16. mája 2018 o sumách stravného – sumy stravného pre časové pásma sú 4,80 eur pre časové pásmo 5 až 12 hodín.

Minimálna hodnota stravovacej poukážky, tak na základe vyššie uvedeného musí byť od 1. 6. 2018 v sume 3,60 eur, (t. j. 75 % zo sumy 4,80 eur), pričom minimálne 55 % zo sumy stravného hradí zamestnávateľ a zvyšná časť je automaticky odrátaná zamestnancovi pri mzdovom vyúčtovaní, resp. časť môže byť uhradená aj zo sociálneho fondu.

Spoločnosti emitujúce stravovacie poukážky si účtujú poplatky, ktoré sú zohľadnené v celkovej hodnote stravovacej poukážky a to v podobe provízie, ktorú uhradí zamestnávateľ v čase obstarávania stravovacích poukážok (táto môže byť maximálne vo výške 3 % z hodnoty stravovacej poukážky a je limitovaná Zákonníkom práce). Ďalším možným poplatkom, ktorý z reťazca poskytovania stravovacích služieb formou stravovacích poukážok vzniká, je poplatok účtovaný emitentom stravovacích poukážok stravovacím zariadeniam/obchodným reťazcom pri výmene stravovacej poukážky za hotovosť (výška tohto poplatku nie je v súčasnosti regulovaná).

Pri zadávaní zákaziek na obstaranie stravovacích poukážok potom vyvstáva otázka, čo všetko má cena predmetu zákazky obsahovať, t. j. aké všetky náklady spojené s plnením má verejný obstarávateľ započítať pri určovaní predpokladanej hodnoty zákazky.

Predpokladaná hodnota zákazky sa stanovuje vo vzťahu k vymedzeniu predmetu zákazky (vychádza z hodnoty jej predmetu) a majú byť do nej zahrnuté všetky plnenia, s ktorými verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ uvažuje počas platnosti uzavretej zmluvy (ide najmä o plánované opakované plnenia vrátane uvažovaných opcí a prípadných predĺžení zmluvy).

Podľa čl. 5 bod 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES: „*Výpočet predpokladanej hodnoty obstarávania sa zakladá na celkovej splatej sume bez DPH podľa predpokladov verejného*

obstarávateľa vrátane akýchkoľvek opcí a všetkých obnovení zákaziek, ako sa výslovne uvádza v súťažných podkladoch.“

Podľa § 6 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní predpokladaná hodnota zákazky sa určuje ako cena bez dane z pridanej hodnoty s cieľom ustanovenia postupu verejného obstarávania podľa finančných limitov. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ určia predpokladanú hodnotu zákazky na základe údajov a informácií o zákazkách na rovnaký alebo porovnateľný predmet zákazky. Ak nemá verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ údaje podľa druhej vety k dispozícii, určí predpokladanú hodnotu na základe údajov získaných prieskumom trhu s požadovaným plnením, prípravnou trhovou konzultáciou alebo na základe údajov získaných iným vhodným spôsobom. Predpokladaná hodnota zákazky je platná v čase odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania alebo oznámenia použitého ako výzva na súťaž na uverejnenie; ak sa uverejnenie takého oznámenia nevyžaduje, predpokladaná hodnota je platná v čase začatia postupu zadávania zákazky.

Podľa § 6 ods. 2 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní do predpokladanej hodnoty zákazky verejný obstarávateľ a obstarávateľ zahrnú aj všetky formy opcí a všetky obnovenia zákazky.

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že do predpokladanej hodnoty zákazky je určite potrebné zahrnúť províziu za emitovanie stravovacej poukážky.

K nominálnej hodnote stravovacej poukážky je potrebné poukázať, že použitie stravovacích poukážok je obmedzené len na tie prevádzky, ktoré platbu stravovacími poukážkami akceptujú a preto nie je možné tento prostriedok považovať za všeobecne akceptovateľné platidlo, resp. platbu stravovacou poukážkou nie je možné považovať za čisto finančnú transakciu. Dôvodom je práve to, že možnosť platby je viazaná na dohodu medzi poskytovateľom stravovacích služieb a emitentom stravovacej poukážky.

Nákup stravovacích poukážok teda spočíva v kombinácii dvoch služieb – finančné služby a stravovacie služby poskytované dohodnutými zmluvnými zariadeniami. Nominálna hodnota stravovacích poukážok preto má byť spolu s províziou súčasťou predpokladanej hodnoty zákazky.

Do predpokladanej hodnoty však už nie je potrebné zahrnúť zúčtovací poplatok medzi emitentom stravných lístkov a poskytovateľom služieb stravovania, nakoľko tento je už súčasťou nominálnej hodnoty stravného lístku.

Predpokladaná hodnota zákazky je základným indikátorom určujúcim postup zadávania zákazky (nadlimitný postup, podlimitný postup, zadávanie zákazky s nízkou hodnotou), preto je nevyhnutné ju určovať tak, aby nedochádzalo k použitiu nesprávneho postupu vo verejnom obstarávaní, ktoré môže byť sankcionované podľa § 182 zákona o verejnom obstarávaní.